

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1
im. Bolesława Prusa w Karczewie
ul. Bielińskiego 7, 05-480 Karczew
pow. otwocki, woj.mazowieckie
tel./fax: 22 780 65 12

PROGRAM WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej nr 1 im. B .Prusa
w Karczewie

*„Troska o dziecko jest pierwszym
i podstawowym sprawdzianem
stosunku człowieka do człowieka”*

Jan Paweł II

WSTĘP

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na drugiego człowieka.

Wychowanie to proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 1 im. Bolesława Prusa w Karczewie jest efektem wspólnej pracy reprezentantów uczniów z kolejnych poziomów edukacji, ich rodziców i nauczycieli. Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły w tym warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego oraz przyjętą koncepcją pracy szkoły.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji (wewnętrznej, zewnętrznej),
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji poprzedniego programu wychowawczego i programu profilaktyki,
- wniosków z pracy zespołów przedmiotowych i Zespołu Wychowawczego itp.),
- wniosków nauczycieli, uczniów, rodziców.

Na podstawie Programu Wychowawczo-Profilaktycznego dla każdej klasy tworzy się plan działań wychowawczych i profilaktycznych dostosowany do potrzeb, możliwości i sytuacji wychowawczej każdej klasy.

AKTY PRAWNE regulujące powstanie Programu profilaktyczno-wychowawczego:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997, Nr 78 poz.483 ze zm.).
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. O systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. Z 2019r. poz.1481).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. Z 2019r. poz.1481).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.60).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 852).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.)
- Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526 ze zmianami).
- ROZPORZĄDZENIE MEN z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2018 r., poz. 214)
- ROZPORZĄDZENIE MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2017, poz. 1578).

- ROZPORZĄDZENIE MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017, poz. 356).
- ROZPORZĄDZENIE MEN z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- ROZPORZĄDZENIE MEN z dnia 31 października 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2020/2021

Programy narodowe i krajowe:

- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
- Narodowy Program Zdrowia.
- Rekomendowane programy profilaktyczne- Spójrz inaczej dla klas 1-3,
Spójrz inaczej dla klas 4-6

WYCHOWANIE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ SZKOŁY.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz.356)

Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Wychowanie młodego pokolenia jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Zadaniem szkoły jest ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Wychowanie ukierunkowane na wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie ucznia, a wartości skłaniają człowieka do podejmowania odpowiednich wyborów czy decyzji. W realizowanym procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoła podejmuje działania związane z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi.

ZADANIA SZKOŁY:

1. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
2. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;

3. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
4. Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
5. Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
6. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
7. Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
8. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
9. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
10. Wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
11. Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
12. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
13. Ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Ponadto zadaniem szkoły jest:

1. Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, a ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, a także stosowania profilaktyki.
2. Kształcenie i wychowanie w szkole podstawowej sprzyja rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów. Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.
3. Dbłość o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka, kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnianie wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwijanie zainteresowanie ekologią.

PROFIL ABSOLWENTA

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 1 w Karczewie bardzo dobrze funkcjonuje w rodzinie, klasie, szkole, środowisku lokalnym. Jest przygotowany do życia we współczesnym świecie. Pozytywnie patrzy na siebie i innych. Ma świadomość celów edukacyjnych, naukę traktuje jako coś ciągłego i oczywistego.

Jest kulturalny i uczciwy wobec innych. W sytuacjach trudnych jest opanowany, potrafi zachować się odpowiedzialnie i asertywnie.

Jest ciekawy świata. Z pasją i kreatywnością rozwija swoje zainteresowania. Z optymizmem patrzy w przyszłość, prezentuje postawę twórczą wobec napotkanych problemów.

Potrafi współpracować w zespole. Jest empatyczny i otwarty na innych. W sposób komunikatywny przedstawia swoje poglądy. Dostrzega problemy swoje i innych, w razie potrzeby służy pomocą i potrafi o nią poprosić.

Jest pracowity, sumienny i konsekwentny. Dotrzymuje terminów, dobrze planuje swoje działania, szanując jednocześnie czas innych osób.

Jest patriotą. Szanuje tradycję i kulturę swojego narodu, jednocześnie wykazując się tolerancją wobec innych kultur czy tradycji.

Dbą o zdrowie swoje i innych ludzi oraz posiada umiejętność tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

Świadomie kreuje swoją przyszłość. Zna własną wartość, jest krytycznym obserwatorem wobec otaczającego go świata.

WARTOŚCI:

Zadaniem szkoły jest ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Wartości to rzeczy i sprawy ważne i pożądane. Najważniejszymi wartościami społeczności Szkoły Podstawowej nr 1 w Karczewie są:

- Przyjaźń
- Tolerancja
- Praca
- Mądrość
- Radość
- Rodzina
- Zdrowie
- Wiedza
- Wolność
- Patriotyzm
- Bezpieczeństwo
- Miłość
- Szczęście
- Prawda
- Odpowiedzialność
- Szacunek

CELE OGÓLNE:

1. Wspieranie indywidualnej drogi rozwojowej.
2. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych.
3. Kształtowanie więzi z krajem ojczystym oraz poszanowania dla dziedzictwa narodowego.
4. Rozwijanie poczucia jedności człowieka z otaczającym światem.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie bezpiecznych warunków oraz przyjaznej atmosfery sprzyjającej nauce z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i potrzeb edukacyjnych uczniów.
2. Formowanie poczucia godności własnej ucznia oraz kształtowanie postawy akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka.
3. Kształtowanie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów.
4. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, profilaktyka zachowań ryzykownych, wzmacnianie czynników chroniących.
5. Kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego.
6. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, solidarności, współpracy, altruizmu.
7. Rozbudzanie ciekawości poznawczej, traktowania wiedzy jako wartości ważnej przez całe życie.

8. Wspieranie ucznia w indywidualnym i wszechstronnym rozwoju, określaniu swoich predyspozycji, umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji.
9. Kształtowanie postawy aktywności społecznej.

PLAN DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH

Cele	Sposoby realizacji
Zapewnienie bezpiecznych warunków oraz przyjaznej atmosfery sprzyjającej nauce z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i potrzeb edukacyjnych uczniów.	
Zapewnienie warunków bezpiecznego przebywania uczniów w szkole.	<p>Zajęcia i różnorodne akcje szkolne dotyczące zasad bezpieczeństwa na terenie szkoły i poza szkołą.</p> <p>Spotkania uczniów z pracownikami Komendy Powiatowej Policji na temat bezpieczeństwa i odpowiedzialności karnej nieletnich.</p> <p>Kontrola bezpieczeństwa poprzez monitoring szkoły i pełnienie dyżurów przez nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.</p> <p>Dokonywanie cyklicznej analizy poczucia bezpieczeństwa uczniów.</p> <p>Zapoznanie uczniów z instrukcjami obowiązującymi w razie ogłoszenia alarmu, również tzw. próbne alarmy. Stosowanie zasad Regulaminu bezpieczeństwa uczniów.</p>
Tworzenie przyjaznej atmosfery szkoły.	<p>Przeprowadzenie zajęć integracyjnych z uczniami rozpoczynającymi naukę w szkole..</p> <p>Zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami dziecka, ucznia, człowieka.</p> <p>Organizacja klasowych i szkolnych wycieczek, wspólnych wyjazdów do teatru, kina i muzeów.</p> <p>Organizacja imprez klasowych i szkolnych o charakterze rozrywkowym, charytatywnym, kulturalnym.</p> <p>Działalność kół zainteresowań, dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania i</p>

	<p>zgodnych z potrzebami uczniów.</p> <p>Informowanie o bieżących wydarzeniach szkolnych na stronie internetowej szkoły.</p>
Zapobieganie samowolnemu opuszczeniu zajęć lekcyjnych	<p>Systematyczna kontrola realizacji obowiązku szkolnego.</p> <p>Współpraca z rodzicami, Komendą Powiatową Policji i Sądem Rodzinnym w zakresie dbałości o realizowanie obowiązku szkolnego przez uczniów.</p> <p>Nagradzanie uczniów za bardzo wysoką frekwencję.</p> <p>Stały nadzór nad uczniami (kadra pedagogiczna i niepedagogiczna).</p>
Budowanie dobrej współpracy z rodzicami.	<p>Zapraszanie rodziców do udziału w uroczystościach szkolnych, lekcjach otwartych, imprezach klasowych i szkolnych.</p> <p>Budowanie przestrzeni na inicjatywy rodziców (np. Piknik rodzinny).</p> <p>Organizacja zebrań rodziców i dni otwartych, indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami.</p> <p>Funkcjonowanie dziennika elektronicznego.</p> <p>Współpraca z Radą Rodziców.</p> <p>Współdecydowanie w kluczowych kwestiach dotyczących funkcjonowania szkoły.</p> <p>Organizowanie spotkań dla rodziców ze specjalistami, wykłady, pogadanki na ważne tematy wychowawcze.</p>
<p>Formowanie poczucia godności własnej ucznia oraz kształtowanie postawy akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka.</p>	
Integracja uczniów niepełnosprawnych ze sprawnymi rówieśnikami	<p>Zajęcia psychoedukacyjne przybliżające specyfikę różnych zaburzeń rozwojowych i uwrażliwiające na potrzeby osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wnioskowanie do odpowiednich instytucji o wyposażenie szkoły w sprzęt niezbędny dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Organizowanie imprez integracyjnych</p>

	Działania zespołów klasowych
Kształtowanie umiejętności prawidłowego odczytywania swoich stanów emocjonalnych, poczucia własnej wartości, dawania i otrzymywania wsparcia.	<p>Podjęmowanie tematów dotyczących sfery emocjonalnej i społecznej człowieka podczas zajęć z wychowawcą lub pedagogiem i psychologiem szkolnym.</p> <p>Współdziałanie uczniów przy realizacji różnego rodzaju zadań szkolnych (kółka przedmiotowe, projekty grupowe, koła zainteresowań, rozgrywki sportowe).</p> <p>Zachęcanie uczniów do aktywnego udziału i samodzielnego organizowania akcji i przedsięwzięć.</p> <p>Działalność grup samopomocy koleżeńskiej.</p> <p>Promowanie talentów uczniów, stwarzanie okazji do osiągnięcia sukcesów.</p> <p>Rozwijanie tolerancji wobec odmiennych poglądów i postaw. Zajęcia antydyskryminacyjne.</p>
Kształtowanie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów.	
Kształtowanie umiejętności korzystania z autorytetów, w tym patrona szkoły.	<p>Organizowanie Dni Patrona Szkoły oraz Święta szkoły</p> <p>Promowanie postaci historycznych i żyjących mogących być autorytetami dla młodzieży.</p>
Rozwijanie samorządności i przygotowanie do uczestnictwa w życiu społeczeństwa demokratycznego.	<p>Działalność Samorządu Uczniowskiego i samorządów klasowych oparta na procedurach demokratycznych.</p> <p>Udział uczniów w Młodzieżowej Radzie Miasta, wycieczki do Sejmu RP.</p> <p>Spotkania z przedstawicielami samorządu lokalnego.</p> <p>Organizowanie debat młodzieżowych i lekcji na temat istotnych problemów społecznych.</p>
Rozwijanie tożsamości narodowej i europejskiej.	<p>Udział uczniów w imprezach i konkursach o tematyce regionalnej, patriotycznej.</p> <p>Apele okolicznościowe, konkursy z okazji rocznic i świąt państwowych.</p>

	<p>Zbieranie pamiątek, przedstawianie świadków przeszłości ukazujących życie naszych przodków.(np. Izba pamięci)</p> <p>Korzystanie z oferty lokalnych instytucji kultury.</p> <p>Udział uczniów w wycieczkach turystyczno-krajoznawczych w Polsce i poza granicami kraju.</p>
<p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych, profilaktyka zachowań ryzykownych, wzmacnianie czynników chroniących.</p>	
<p>Podejmowanie działań prozdrowotnych i profilaktyka uzależnień.</p>	<p>Propagowanie wśród uczniów wiedzy o substancjach uzależniających i zagrożeniach związanych z ich używaniem.</p> <p>Prelekcje i pogadanki dla rodziców dotyczące problemu uzależnień.</p> <p>Realizowanie programów profilaktycznych np. Zachowaj trzeźwy umysł, Trzymaj formę</p> <p>Działalność świetlicy opiekuńczo-wychowawczej.</p> <p>Organizowanie czasu wolnego w ramach zajęć pozalekcyjnych.</p> <p>Diagnoza zagrożenia środowiska szkolnego uzależnieniami i systematyczne analizowanie uzyskanych wyników.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną w Otwocku oraz Komendą Powiatową Policji w zakresie przeprowadzania warsztatów, nt. higieny, zdrowia psychicznego i szkodliwości stosowania używek.</p> <p>Organizowanie spotkań, warsztatów profilaktycznych, apeli, pogadanek w klasach</p>
<p>Działania szkoły przeciwdziałające agresji rówieśniczej i przemocy elektronicznej</p>	<p>Organizowanie lekcji, prelekcji, warsztatów, koncertów profilaktycznych poruszających problematykę zachowań agresywnych i sposobów radzenia sobie z nimi.</p> <p>Zwrócenie uwagi na zagrożenia wyływające ze świata wirtualnego (prelekcje, pogadanki, apele, filmy dydaktyczne).</p>

<p>Przeciwdziałanie niskiej samoocenie ucznia (myśli destrukcyjne, próby samobójcze, samookaleczenia)</p>	<p>Organizowanie warsztatów profilaktycznych uczniów Zapoznanie uczniów ze skutkami prawnymi stosowania przemocy w tym cyberprzemocy.</p> <p>Konsekwentne stosowanie kar za zachowania agresywne i mobing elektroniczny</p> <p>Zapobieganie kradzieży tożsamości w internecie.</p> <p>Zapobieganie zachowaniom niebezpiecznym w czasie imprez okolicznościowych oraz wycieczek szkolnych .</p> <p>Pedagogizacja i wspieranie rodziców ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa w internecie.</p> <p>Współpraca z kuratorami sądowymi i innymi instytucjami wspomagającym rodziców i uczniów zagrożonych demoralizacją.</p> <p>Wzmoczona kontrola dyżurujących nauczycieli w miejscach, w których uczniowie czują się najmniej bezpiecznie.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przejawiającym zachowania agresywne</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem – ofiarą przemocy</p> <p>Praca z klasą w której doszło do przemocy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności proszenia o pomoc i rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, które udzielają wsparcia młodzieży.</p>
<p>Propagowanie zdrowego stylu życia.</p>	<p>Ukazywanie młodzieży aktywnych form spędzania wolnego czasu: wycieczki, koła zainteresowań, zajęcia sportowe.</p> <p>Realizacja zajęć z zakresu propagowania zdrowego odżywiania i zapobiegania zaburzeniom odżywiania.</p>

<p>Właściwe odżywianie się uczniów</p>	<p>Przeprowadzanie akcji szkolnych promujących zdrowy styl życia. Zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego</p> <p>Organizowanie Aktywnej Przerwy</p> <p>Organizowanie Wieczoru Gier Planszowych</p> <p>Zapoznanie uczniów klas młodszych z podstawowymi zasadami higieny i skutkami nieprzestrzegania jej, szczególnie w czasie pandemii</p> <p>Realizacja profilaktyki zdrowego uzębienia (fluoryzacja).</p> <p>Dbanie o zdrowie psychiczne- organizowanie Dnia Walki z Depresją (plakaty, ulotki, gazetki, pogadanki), szczególnie w czasie pandemii</p> <p>Wdrażanie uczniów do utrzymywania w czystości miejsca pracy.</p> <p>Udział uczniów w konkursach o tematyce zdrowotnej.</p> <p>Spotkania z dietetyczką i pielęgniarką szkolną.</p> <p>Udział w programie „Trzymaj formę”.</p> <p>Zajęcie promujące zdrową żywność. Akcje we współpracy z Samorządem szkolnym np. „Dzień owoców”, „Dzień warzywny”.</p> <p>Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania pierwszej pomocy.</p>
<p>Kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego</p>	
	<p>Poruszanie tematyki dotyczącej dbałości o środowisko naturalne, ochrony przyrody i ekologii.</p>

<p>Podjęmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i ekologii.</p>	<p>Włączanie uczniów do akcji o charakterze ekologicznym: „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi” itp.</p> <p>Organizowanie konkursów nt. Czyste powietrze, Otwórz oczy na Nature, Kubusiowi Przyjaciele Natury, Godzina dla Ziemi,</p> <p>Kształtowanie wśród uczniów klas młodszych umiejętności obserwowania przyrody i uświadamianie odpowiedzialności za czystość środowiska.</p> <p>Zapoznanie i współpraca z wybranymi instytucjami działającymi na rzecz ochrony środowiska.</p>
<p align="center">Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, solidarności, współpracy, altruizmu.</p>	
<p>Kształtowanie umiejętności nawiązywania właściwych relacji międzyludzkich.</p> <p>Propagowanie czytelnictwa</p> <p>Promowanie wolontariatu.</p>	<p>Wpajanie nawyków kulturalnego zachowania.</p> <p>Kształtowanie kultury języka.</p> <p>Promowanie postawy szacunku do siebie, innych i otoczenia.</p> <p>Uczenie tolerancji w stosunku do drugiego człowieka.</p> <p>Uczenie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy, wprowadzanie metod mediacji i negocjacji.</p> <p>Organizacja Dnia Bibliotekarza, konkursy na Najlepszego czytelnika, spotkania z poezją.</p> <p>Udział w konkursach recytatorskich.</p> <p>Podjęmowanie działań o charakterze charytatywnym (akcje Charytatywne i kwesty na rzecz hospicjum , współpraca ze świetlicą socjoterapeutyczną „W stronę słońca”, domem seniora w Anielinie, przedszkolami, współpraca ze schroniskiem dla zwierząt w Celestynowie).</p>

	Działalność Szkolnego Koła Wolontariatu
Rozbudzanie ciekawości poznawczej, traktowania wiedzy jako wartości ważnej przez całe życie.	
<p>Rozwijanie ciekawości poznawczej, zachęcanie do rozwijania pasji.</p> <p>Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z cyberprzestrzenią</p>	<p>Rozwijanie motywacji uczniów do nauki.</p> <p>Tworzenie warunków do osiągnięcia sukcesów z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji uczniów.</p> <p>Promowanie sukcesów uczniów – na stronie internetowej szkoły, w mediach lokalnych.</p> <p>Działalność kół zainteresowań.</p> <p>Godziny wychowawcze poruszające problem niebezpieczeństwa jakie niesie Internet.</p> <p>Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość.</p> <p>Wskazywanie innych alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Organizowanie konkursów tematycznych. Motywowanie uczniów do udziału w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.</p>
<p>Wyrównywanie wiedzy uczniów i zmniejszanie zaburzeń rozwojowych.</p>	<p>Realizowanie zajęć dla uczniów w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej stosowanie się do indywidualnych potrzeb uczniów i zaleceń PPP.</p> <p>Realizowanie stosownych zajęć dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach.</p> <p>Organizowanie dodatkowych zajęć wspomagających rozwój ucznia</p> <p>Indywidualna opieka pedagoga/psychologa szkolnego</p> <p>Terapia pedagogiczna</p>

	<p>Trening umiejętności społecznych</p> <p>Kierowanie uczniów do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu uzyskania pełnego obrazu przyczyn trudności szkolnych.</p>
<p>Wspieranie ucznia w indywidualnym i wszechstronnym rozwoju, określaniu swoich predyspozycji, umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji.</p>	
<p>Przygotowanie do podejmowania decyzji i ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki.</p>	<p>Kształcenie umiejętności komunikowania się w różnych sytuacjach i okolicznościach oraz wyrażania własnego zdania.</p> <p>Promowanie postępu w uczeniu się i zachowaniu, prezentowanie osiągnięć uczniów, wzbogacanie systemu nagradzania uczniów.</p> <p>Ukazywanie potrzeby istnienia norm społecznych regulujących zachowania ludzi.</p> <p>Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego i planowania dalszej drogi kształcenia.</p>
<p>Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własny rozwój.</p>	<p>Rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, współpraca.</p> <p>Realizacja zajęć z zakresu samopoznania i samorozwoju.</p> <p>Organizowanie różnorodnych konkursów i zawodów sportowych.</p> <p>Udział w spektaklach filmowych i teatralnych odbywających się na terenie placówek kulturalnych w naszym mieście oraz poza nim.</p> <p>Wprowadzanie uczniów w świat kultury.</p>
<p>Kształtowanie postawy aktywności społecznej.</p>	
<p>Wspieranie inicjatyw społecznych</p>	<p>Organizowanie przez młodzież imprez szkolnych i klasowych.</p> <p>Organizacja akcji promujących ideę wolontariatu.</p>

<p>Pielęgnowanie i tworzenie tradycji szkoły</p>	<p>Działalność Samorządu Uczniowskiego, samorządów klasowych, gazetki szkolnej.</p> <p>Otwartość kadry pedagogicznej i dyrekcji szkoły na inicjatywy uczniowskie.</p> <p>Działalność kół zainteresowań i prezentacja ich dokonań.</p> <p>Wieloaspektowa aktywizacja uczniów podczas bieżących lekcji.</p> <p>Aktywne włączanie się w lokalne i ogólnopolskie akcje społeczne.</p> <p>Współpraca z rodzicami i przedstawicielami środowiska lokalnego w organizowaniu przedsięwzięć szkolnych.</p> <p>Wychowanie w duchu tolerancji</p> <p>Organizowanie „Aktywnych przerw” – gry na boisku szkolnym, zabawy i pływy z uczniami klas I-III, gra w ping-ponga, itp.</p> <p>Udział i współtworzenie imprez szkolnych jak: Rocznica Wybuchu II Wojny Światowej, Święto Niepodległości, Konstytucja 3 Maja, Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych</p> <p>Udział w akcjach charytatywnych jak np.: Góra grosza</p> <p>Organizowanie Święta Patrona Szkoły oraz Pikniku Rodzinnego</p>
--	---

EWALUACJA:

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się sytuacją wychowawczą szkoły. Analiza jego skuteczności będzie podlegać bieżącemu monitorowaniu oraz ewaluacji. Działania wychowawcze będą systematycznie co roku modyfikowane. Na podstawie szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego wychowawcy tworzą co roku klasowe programy wychowawczo-profilaktyczne. Koncepcja szkoły określana co roku w rocznym planie pracy szkoły zawiera priorytetowe na dany rok szkolny działania wychowawcze.

Sposoby zbierania informacji:

- obserwacja uczniów w różnych sytuacjach szkolnych;
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami;
- analiza dokumentów;
- ankiety;
- wywiady.

Programy wychowawczo-profilaktyczne
na rok szkolny 2021/2022
przedstawiony i pozytywnie
zaopiniowany przez Radę
Pedagogiczną dn. 14.09.2021r.

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej Nr 1 w Karzowie
R. Mławańska
mgr inż. Renata Ulanowska

Przejście Mławańskiej
Radę Rodziców
dn. 28.09.2021r.

Raport z ewaluacji
Szkolnego Programu Wychowawczo- Profilaktycznego
w Szkole Podstawowej
w roku szkolnym 2020/2021
(diagnoza do programu na rok szkolny 2021/2022

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej Nr 1 w Karczewie obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności,
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział instytucji, organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu w jego głównych obszarach.

Przedmiotem ewaluacji była skuteczność Szkolnego Programu Wychowawczo- Profilaktycznego. W procesie ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczego udział biorą uczniowie, nauczyciele i rodzice.

Metody zbierania informacji

1. Obserwacja zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
2. Analiza dokumentacji szkolnej, wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.
3. Ankiety dla uczniów, nauczycieli, rozmowy z rodzicami,
4. Sprawozdania ze stopnia realizacji zadań wynikających z programu opracowywane przez: nauczycieli, wychowawców, pedagogów, psychologa, bibliotekarza, samorządu szkolnego, koordynatorów programów i projektów, dyrekcji.

Analiza ankiety skierowanej do uczniów
nt. Realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego

Pytanie 1

Czy uzyskujesz w szkole wiedzę na temat:

postaw patriotycznych – 18 uczniów odpowiedziało Tak

Postaw obywatelskich - 13 uczniów odpowiedziało Tak

Bycia członkiem rodziny - 10 uczniów odpowiedziało Tak

Przywiązania do korzeni (regionu) - 8 uczniów odpowiedziało Tak

Zdrowego stylu życia - 10 uczniów odpowiedziało Tak

Przeciwdziałania agresji - 11 uczniów odpowiedziało Tak

Zapobiegania zakażeniom, uzależnieniom - 15 uczniów odpowiedziało Tak

Kulturalnego zachowania - 17 uczniów odpowiedziało Tak

Pytanie 2

Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

96% uczniów odpowiedziało TAK

Pytanie 3

Czy pracownicy szkoły zauważają problemy uczniów?

56% uczniów odp. Tak

Pytanie 4

Czy wiesz do kogo w szkole zwrócić się o pomoc, gdy masz kłopoty, trudności?

88% uczniów odp. TAK

Pytanie 5

Jeżeli tak, to do kogo najczęściej zwracasz się o pomoc?

Najczęstsze odpowiedzi: do wychowawcy, p. G. Parzycha, p. pedagog

Pytanie 6

Czy w szkole są jasno określone zasady postępowania?

80% uczniów odp. TAK

Pytanie 7

Czy przestrzegasz tych zasad?

50% uczniów odp. TAK

Pytanie 8

Czy Twoja klasa jest zgranym zespołem klasowym?

52% odp. NIE

Pytanie 9

Czy zdarza Ci się popadać w konflikty z innymi uczniami?

64% odp. Rzadko

Pytanie 10

Czy w klasie lub w szkole są osoby, które Ci dokuczają?

68% odp. NIE

Pytanie 11

Czy umiesz sobie radzić w sytuacjach stresujących, takich jak: negatywna ocena, ważny egzamin lub sprawdzian, problemy w klasie?

72% odp. TAK

Pytania 12

Czy uważasz, że jesteś pewny/pewna siebie?

48% odp. TAK

40% odp. NIE

Pytanie 13

Czy na terenie szkoły zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

15% odp. że doświadczyło wyzwisk
14% odp. Że doświadczyło wyśmiewania

Pytanie 14

Czy zdarzyło Ci się niszczyć mienie szkoły np. wyposażenie łazienki, sal lekcyjnych, sprzętu sportowego czy komputerowego

88% odp. NIE

Pytanie 15

Czy spotkałeś/spotkałaś się w szkole z zachęcaniem do zażywania substancji uzależniających?

E-papierosów - 44%

Papierosów - 33%

Alkoholu - 22%

Pytanie 16

Czy działania wychowawcze szkoły wspomagają Twój rozwój ?

40% odp. Nie wiem

40 % odp. Tak

Pytanie 17

Czy problemy omawiane na lekcjach wychowawczych są dla Ciebie interesujące?

67% odp. Tak

Analiza ankiety skierowanej do nauczycieli nt. Realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego

Na pytanie:

1. Czy znają Państwo program wychowawczo-profilaktyczny?

78% ankietowanych odpowiedziało TAK, 22% słabo

2. Co byś zmienił/ła w problematyce obecnego programu wychowawczo-profilaktycznego?

76% raczej nic by nie zmieniło, 16% nie trzeba nic zmieniać, 8% radzenie sobie uczniom ze stresującymi sytuacjami

3. Które z zadań są najtrudniejsze w realizacji? Proszę podać dlaczego?

12% odpowiedziało, że w dobie jeszcze trwającej pandemii wszystkie zadania są trudne do realizacji. Kontakt z uczniami on-line nie zastąpi kontaktu bezpośredniego z uczniem, 9% wszystkie mają podobny ranking trudności, 14% - praca nad wyrozumiałością uczniów na odmiennosc, 36% zapewnienie bezpiecznych warunków oraz przyjaznej atmosfery sprzyjającej nauce z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i potrzeb edukacyjnych uczniów, 29% - nie ma takich zadań trudnych do realizacji.

4. Proszę wymienić zadania realizowane najlepiej. Uzasadnij odpowiedź.

58% - promocja zdrowego stylu życia - dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach dotyczących zdrowego odżywiania, stylu fit i aktywności fizycznej, 26%- formowanie poczucia godności własnej ucznia oraz kształtowanie postawy akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka, 16% - wszystkie.

5. Czy realizacja zadań przynosi jakiegokolwiek efekty wychowawczo-profilaktyczne?
78% - odpowiedziało TAK, 22% nie wiem.

6. Spośród podanych poniżej wartości proszę wybrać 4, które Pani/Pan najczęściej przekazują dzieciom podczas zajęć:

szacunek - 63%, empatia - 15%, uczciwość- 11%, uprzejmość- 8%, tolerancja- 2%, patriotyzm- 1%.

7. Jakie są najbardziej pożądane cechy osobowe dobrego nauczyciela?

Cierpliwość - 63%, wyrozumiałość - 15%, stanowczość i konsekwencję - 14%, 8% tolerancja.

8. Jakie wartości są dla Pani/Pana najważniejsze:

rodzina - 79% ankietowanych, sprawiedliwość -13%, szacunek- 8%.

9. W jakim stopniu Pani/Pan kieruje się w życiu uznawanymi wartościami?

67% - odpowiedziało bardzo często. 33%- często.

10. Które z elementów programu wychowawczo-profilaktycznego uważają Państwo za najistotniejsze? Dlaczego?

64% - rozwój intelektualny ucznia, 13% - wszystkie są ważne, 7% - związane z empatią, szacunkiem i odpowiedzialnością, 6% - uczenie radzenia sobie ze stresem i konfliktami w grupie.

11. Z którego z rekomendowanych programów profilaktycznych korzystacie Państwo w swojej pracy dydaktyczno- wychowawczej

18% - Program Epsilon, 12% - Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej, 11%- spójrz inaczej, 41% - z żadnego.

Analiza ankiety skierowanej do rodziców nt. Realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego

1. Czy Pańskie dziecko jest w klasie akceptowane i dowartościowane?

75% - odpowiedziało Tak

16% - Nie wiem

9% - Nie

2.Czy Pańskie dziecko ma świadomość zagrożeń wynikających z uzależnień?

88% - Tak

12% - Nie

3.Czy pracownicy szkoły w miarę potrzeb i możliwości udzielają Pani/u pomocy w rozwiązywaniu problemów z dziećmi?

75% - Tak

25% - Nie korzystam

4.Jakie umiejętności Państwa zdaniem są najważniejsze dla Waszego dziecka w jego dalszej nauce i pracy? (może Pan(i) zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź

67%- umiejętność rozwiązywania problemów

17% - bycie szczęśliwym

8% - współdziałanie w zespole

4% - przyjmowanie odpowiedzialności za swoje działania

3% - adekwatna samoocena

1% - rozwijanie swoich umiejętności

5. Czy Pan/i bierze udział w pracach na rzecz szkoły?

50% Tak

25% - Nie

25%- czasami

6. Czy chcieliby Państwo wziąć udział w zorganizowanej na terenie szkoły prelekcji na temat?

43% - depresji, samookaleczeń, myśli samobójczych

21% - radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi

19% - szkodliwych używek (narkotyki, dopalacze)

17% - zaburzeń odżywiania

7. Jakie wartości uznajecie Państwo za najważniejsze? (może Pan(i) zaznaczyć maksymalnie 5)?

61% - rodzina

17%- miłość

8% - zaufanie

5% -prawda

4% - szczęście

2% - sprawiedliwość

2% - życie w zgodzie z samym sobą, życzliwość, obowiązkowość

Na podstawie przeprowadzonych rozmów, badań ankietowych, obserwacji oraz analizy dokumentów stwierdzono, iż Program Wychowawczo -Profilaktyczny zawiera wszystkie niezbędne treści do realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych szkoły, które powinny być realizowane w następnym roku szkolnym.

W celu poprawy jakości pracy szkoły i zaradzeniu pojawiającym się problemom, biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań zasadne byłoby podjęcie następujących działań:

- w większym stopniu prowadzić na godzinach do dyspozycji wychowawcy zajęcia rozwijające umiejętności psychospołeczne uczniów, między innymi: umiejętności asertywne, rozwiązywania problemów, radzenia sobie ze stresem i wzmacniania poczucia własnej wartości i kompetencji;
- realizować program edukacji antynikotynowej oraz tematy dotyczące szkodliwości palenia papierosów;
- dokonać diagnozy indywidualnych potrzeb rozwojowych uczniów przez wychowawców, świadomie konstruować plan pracy wychowawcy uwzględniając potrzeby danej klasy;
- zwracać baczną uwagę na niepokojące reakcje i zachowania uczniów m.in. uczniów nieśmiałych czy wycofanych, aby natychmiast reagować na problemy emocjonalne uczniów i trudności w nauce oraz poświęcić tym uczniom szczególną uwagę organizując potrzebną pomoc dydaktyczno-wychowawczą;
- zwrócić szczególną uwagę na pogłębianie relacji uczeń-rodzic-nauczyciel poprzez zaangażowanie w życie szkoły i podejmowanie wspólnych działań;
- podejmować działania zwiększające motywację do nauki oraz zachęcać do rozwijania zainteresowań i aspiracji życiowych uczniów;
- w podejmowanych działaniach wychowawczo-profilaktycznych realizować programy z zakresu profilaktyki palenia papierosów, używania alkoholu i narkotyków, uzależnień behawioralnych, przemocy, cyberprzemocy, zdrowia psychicznego oraz działania dotyczące problemów młodzieży w wieku dorastania
- zorganizować w przyszłym roku szkolnym warsztaty dla rodziców, nt. Jak zapobiegać depresji? Zasady dobrostanu psychicznego u dzieci i młodzieży w warunkach pandemii. - 43% ankietowanych rodziców wyraziło zapotrzebowanie na taki temat.

Udział rodziców w tworzeniu
programu profilaktyczno-wychowawczego
na rok 2021/2022

Rodzina i szkoła są środowiskami, które mają niewątpliwie największy wpływ na rozwój dzieci. Efektywna współpraca między rodzicami i nauczycielami przynosi korzyści zarówno nauczycielom jak i rodzicom, lecz przede wszystkim samym dzieciom.

Rodzice są nieocenionym źródłem informacji o swoich dzieciach, o ich słabych i mocnych stronach, potrzebach, zainteresowaniach, stresach, jakim dziecko podlega, jego strategiach radzenia sobie z trudnościami. Dzięki rodzicom nauczyciel ma szansę spojrzeć na ucznia z szerszej perspektywy, lepiej zrozumieć jego szkolne funkcjonowanie. Jest to niezwykle ważne zwłaszcza wtedy, gdy dziecko ma jakieś kłopoty w nauce lub swoim zachowaniem przysparza nauczycielowi trudności. Bardzo ważną rolę pełnią rodzice w procesie wychowawczym, dlatego powinni być zaangażowani w tworzeniu programu profilaktyczno-wychowawczego. Pod koniec roku szkolnego 2020/21 wysłałam rodzicom ankietę nt. Ewaluacji programu profilaktyczno-wychowawczego. Udział w niej wzięło 8 rodziców.

Wyniki Ankiety ewaluacyjnej programu wychowawczo - profilaktycznego dla rodziców:

Czy znają Państwo program wychowawczo-profilaktyczny?

Tak - 78%

Słabo - 22%

Czy realizacja zadań przynosi jakiegokolwiek efekty wychowawczo-profilaktyczne?

Tak - 78%

Nie wiem - 22%

Czy Pańskie dziecko jest w klasie akceptowane i dowartościowane?

Tak - 75%

Nie - 13%

Nie wiem - 13%

Czy Pańskie dziecko ma świadomość zagrożeń wynikających z uzależnień?

Tak - 88%

Nie 13 %

Czy pracownicy szkoły w miarę potrzeb i możliwości udzielają Pani/u pomocy w rozwiązywaniu problemów z dziećmi?

Tak - 75%

Nie korzystam - 25%

Czy Pan/i bierze udział w pracach na rzecz szkoły?

Tak - 50%

Czasami - 25%

Czy chcieliby Państwo wziąć udział w zorganizowanej na terenie szkoły prelekcji na temat?

szkodliwych używek w tym
narkotyków - 10%

radzenia sobie z trudnościami
wychowawczymi - 37%

depresji, samookaleczeń, myśli
samookaleczeń - 40%

zaburzeń odżywiania -13%

Jakie wartości uznajecie Państwo za najważniejsze? (może Pan(i) zaznaczyć maksymalnie 5)

Rodzina 6 rodziców

Miłość 5 rodziców

Zaufanie 5 rodziców

patriotyzm 4 rodziców

sprawiedliwość - 3 rodziców

szczęście - 3 rodziców

Czy uczniowie chętnie zwracają się do nauczycieli ze swoimi problemami?

47% odp. Tak

35% odp. Nie wiem

12% odp. Nie

Wnioski:

1. Należy wzmocnić zaufanie uczniów, aby zgłaszali nam swoje problemy i trudności.
2. Poprawić współpracę z niektórymi rodzicami, zachęcić ich do większego zaangażowania i współdziałania z nauczycielami, w celu zwiększenia efektywności pracy profilaktyczno-wychowawczej.
3. Warto zwiększyć jeszcze zaangażowanie rodziców w prace na rzecz szkoły i bardziej wykorzystać aktywność rodziców z pasją.

Opracowała Grażyna Trzaskowska – pedagog szkolny